

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Konstnärligt Examensarbete

Ställ dig i ledet!

*En konstnärlig forskning om konsten att komponera
ledmotiv till bokkaraktärer*

Författare: Katrin Jansson

Handledare: Hans-Erik
Holgersson

Examinator: Jan-Olof Gullö

Termin: VT17

Ämne: Musik

Nivå: Kandidat

Kurskod: 2MU80E

Abstrakt

Det här är ett konstnärligt arbete om att skriva ledmotiv baserade på bokkaraktärer ur boken *Uprooted* av Naomi Novik. Jag analyserar soundtracken från filmerna *Guldkompassen* och *Sagan om Ringen: Härskarringen* som är baserade på böcker och använder den informationen till mitt egna skapande av sammanlagt 13 ledmotivsdelar till fyra karaktärer. Analyserna av varje films soundtrack går in på instrumentering, melodi, harmonik och tempo. Dessa analyser tillämpades sedan på de fyra karaktärerna och jag kunde då skapa mina egna ledmotiv baserade på deras personligheter i boken.

Nyckelord

Ledmotiv, filmmusik, leitmotif, Uprooted, fantasy, melodianalys

Tack

Jag vill tacka Emelie som har varit ett stöd genom hela min process och som fick mig att spela in sång istället för blockflöjt till mitt kärlekstema. Vill även tacka Holger för tips och handledning under processen.

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	1
2 Metod och material	1
2.1.1 <i>Analys</i>	2
3 Böckerna och dess karaktärer	3
3.1 Uprooted	3
3.1.1 <i>Agnieszka</i>	3
3.1.2 <i>Sarkan</i>	3
3.1.3 <i>Kasia</i>	4
3.1.4 <i>Skogen</i>	4
3.2 Guldkompassen	5
3.2.1 <i>Låtanalys</i>	6
3.3 Sagan om Ringen	8
3.3.1 <i>Låtanalys</i>	8
4 Eget komponerande	9
4.1 Ledmotiven	9
5 Agnieszka, Sarkan, Kasia och Skogen	11
5.1 Agnieszka I, II, III	11
5.1.1 <i>Instrumentering</i>	11
5.1.2 <i>Melodik</i>	11
5.1.3 <i>Rytm</i>	11
5.2 Sarkan I, II, III	12
5.2.1 <i>Instrumentering</i>	12
5.2.2 <i>Melodik</i>	12
5.2.3 <i>Rytm</i>	12
5.3 Kasia I, II, III	13
5.3.1 <i>Instrumentering</i>	13
5.3.2 <i>Melodik</i>	13
5.3.3 <i>Rytm</i>	13
5.4 Skogen I, II, III	14
5.4.1 <i>Instrumentering</i>	14
5.4.2 <i>Melodik</i>	14
5.4.3 <i>Rytm</i>	14
5.5 Love I	15
5.5.1 <i>Sammanfattning</i>	15
6 Diskussion	15

7 Avslutning	16
Referenser	17
Litteratur	17
Fonogram	17
Bilagor	I
Bilaga A Ingående analys <i>Guldkompassen</i> och <i>Sagan om Ringen</i>	I
Bilaga B Tabeller för ledmotivens uppbyggnad	III

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Filmmusik är mitt största intresse just nu och jag känner att det är där jag kan få fram mest av mig själv. Att kunna ge liv till karaktärer genom musik är något alldeles speciellt som jag vill ägna mer tid åt. Något annat som intresserar mig är också att läsa böcker, speciellt inom fantasygenren. Att läsa en bok som ännu inte har gjorts till en filmatisering ger oss möjligheten att skapa oss en egen uppfattning om hur karaktärer och världen de lever i ser ut. Därför vill jag slå ihop de här intressena till mitt projektarbete och på det sättet skapa ledmotiv till 4 karaktärer ur en av mina favoritböcker; *Uprooted* av Naomi Novik.¹ Jag har valt just den boken för att karaktärerna och omgivningen har gett mig ett nytt sätt att se på saker och ting och det var den enda boken jag tänkte på när valet av bok skulle göras.

Då jag vanligtvis skriver musik med utgångspunkt utifrån mig själv så behöver jag till det här arbetet referenser att utgå ifrån för att det ska ha ett undersökande element. Därför läser jag två fantasyböcker som redan har blivit filmatiserade för att kunna jämföra hur de har gjort karaktärerna levande med hjälp av musik.

1.2 Syfte

Mitt syfte med det här projektet är att skriva och komponera 4 ledmotiv baserade på 4 karaktärer ur fantasyboken *Uprooted* skriven av Naomi Novik.

2 Metod och material

Processen kommer gå till så att jag läser *Uprooted* först och skriver ner allting som handlar om de fyra karaktärernas respektive karaktärsdrag. På så sätt vet jag vilka personlighetsdrag jag ska leta efter i de andra två böckerna. Därefter kommer jag att läsa två fantasyböcker som har likheter med *Uprooted*: *Guldkompassen* av Philip Pullman² och *Sagan om Ringen: Härskarringen* av J.R.R Tolkien.³ Sedan gör jag

¹ Novik, Naomi, *Uprooted*, Pan Books Ltd, 2015

² Pullman, Philip, *Den mörka materian. [1], Guldkompassen*, Legenda/Natur och kultur, Stockholm, 1998

³ Tolkien, J. R. R., *The lord of the rings. 1, The fellowship of the ring : being the first part of The lord of the rings*, Allen & Unwin, London, 1954

samma sak med dessa två böckerna fast nu fokuserar jag bara på de karaktärer och platser som liknar det som finns med i *Uprooted*. På det sättet får jag fram tydligare ramar för vad min musik ska ha för element.

2.1.1 Analys

För att ha en bra grund att stå på så ska jag ta inspiration av tidigare skrivna ledmotiv som även de är baserade på bokkaraktärer i fantasygenren. Till mitt eget komponerande så kommer jag analysera filmmusiken från filmerna *Guldkompassen (2007)*⁴ och *Sagan om Ringen: Härskarringen (2001)*.⁵ När jag har läst böckerna så har jag en tydlig bild över alla karaktärer och jag kan då lyssna mig till hur de låter i filmerna genom att analysera soundtracken. Alexandre Desplat har skrivit soundtracket till *Guldkompassen* och Howard Shore har skrivit *Sagan om Ringen: Härskarringens* soundtrack. De två filmerna har inte bara ledmotiv kopplade till karaktärer utan det kan även vara en händelse eller plats som har ett eget tema. Om så är fallet får jag istället analysera vad platsen eller händelsen har för betydelse i bokens sammanhang. För att inte påverkas av vad musiken används till i filmen så ska jag endast läsa böckerna och sedan välja ut de titlar i soundtracken som kan kopplas till de relevanta karaktärerna och lyssna på dem. Detta gör jag för att skapa mig en uppfattning för hur Desplat och Shore har skapat musikaliska uttryck till karaktärerna.

Jag analyserar de olika teman som finns i filmmusiken i form av:

- Instrumentering
- Taktart
- Tempo
- Register

Med stöd i böckernas handling så ska detta ge en tydlig riktning för mitt eget skapande. Jag kommer att förhålla mig till en huvudmelodi till varje karaktär som kommer att

⁴ Desplat, Alexandre, 2007

⁵ Shore, Howard, 2001

formas på olika sett med hjälp av instrumentering och tempo. På så sätt kan samma melodi användas till olika egenskaper i karaktären utan att gå för långt bort ifrån grundmelodin. Detta gör jag för att kunna sätta karaktären i olika miljöer och situationer. Jag kommer sedan att dela upp varje karaktärs ledmotiv i 3 delar; en introduktionsdel, en klimaxdel och en upplösnings/avslutningsdel.

Jag använder mig mest av MIDI-programmering och synthar i Pro Tools när jag skapar musiken men kommer även spela in levande instrument.

3 Böckerna och dess karaktärer

3.1 Uprooted

Uprooted utspelar sig i en värld där magi finns överallt. Vi får följa Agnieszka, en tjej som blir vald av den lokala trollkarlen Dragon att följa med honom som betalning för att han beskyddar folket från den magiska Skogen som omringar dem. Vi får följa med på hennes resa för att bekämpa Skogens ondska.

3.1.1 Agnieszka

När vi först träffar Agnieszka så är hon en rätt så vild tjej. Hon är inte rätt för att tänja på gränserna och är väldigt nyfiken av sig. Hon beskriver sig själv som klumpig och tråkig men det ändras snabbt när hon blir vald av Dragon att följa med honom till hans torn. Där upptäcker hon sina magiska krafter som bara blir starkare och starkare ju mer hon lär sig. Dragon, eller Sarkan som han egentligen heter, tycker att hon är svår att lära då hon inte vill följa hans väg utan hon skapar sin egen. Hennes krafter blir snabbt starkare och hon får också lära sig att använda de krafterna i pressade situationer såsom strider mot Skogen.

Det jag ska försöka förmedla med Agnieszkas ledmotiv är:

- Del 1: Hennes personlighet och magi
- Del 2: Mental strid med skogen
- Del 3 Hennes kärlek till Sarkan

3.1.2 Sarkan

Sarkan är den mäktigaste trollkarlen i riket. Han har länge beskrivts som kall och hjärtlös för det enda folket vet om honom är att han tar en tjej till sitt torn var tionde år

och sedan syns hon aldrig igen. Jag skulle mer kalla honom missförstådd. Det han egentligen gör är att han för bort de här tjejerna från Skogens klor så att de kan bosätta sig vart de vill utan mörker runt omkring sig. Det som är annorlunda med Agnieszka är att hon har magi inom sig. Sarkan är då tvungen att lära henne allt han kan vilket inte är så lätt som han först tror. Ju mer tid de spenderar ihop desto bättre blir Sarkan på att öppna upp sig och visa den värme och kärlek som han har inom sig. Agnieszka får honom att öppna sitt sinne för nya idéer och inte vara så fast i sitt gamla tänk.

Det jag ska förmedla med Sarkans ledmotiv är:

- Del 1: Hans personlighet och hur han ses utifrån
- Del 2: En stressig kamp mot klockan
- Del 3: Hans kärlek till Agnieszka

3.1.3 Kasia

Kasia är Agnieszkas bästa vän och beskrivs i boken som den vackraste, smartaste och trevligaste flickan i dalen. Kasia har alltid haft höga krav på sig just för att hon ska framstå som den mest talangfulla av de alla. Agnieszka är tydligt avundsjuk på Kasia för att hon är så vacker och lycklig. Det hon inte vet är att Kasia är väldigt missnöjd med sin tillvaro. Alla räknar med att hon ska veta allt och aldrig tala på fel sätt eller ta på sig något som sitter fel. Det blir ett problem för Kasia som senare i boken tar ett stort steg mot att bli mer äventyrlig och modig. Jag tycker själv att Kasia gör den största resan som person i hela boken.

Det jag ska förmedla med Kasias ledmotiv är:

- Del 1: Hennes skönhet plus det underliggande kravet att vara perfekt
- Del 2: Hon blir besatt av Skogen
- Del 3: Hennes vänskap med Agnieszka

3.1.4 Skogen

Skogen är ingen karaktär i sig från början utan det är en levande plats som utsöndrar ondska. Skogen täcker en enorm landmassa och växer hela tiden. Den erövrar by efter by och de människor som går in i Skogen är aldrig sig lika efter det. Det kallas att bli

korrumperad, Skogen tar helt enkelt över personens sinnen om en trollkarl inte hinner få ut Skogen ur kroppen i tid.

Det jag ska få fram med Skogens ledmotiv är:

- Del 1: Det skrämmande och ovissheten i mörkret
- Del 2: En arg och försvarande skog
- Del 3: Den sårbara Skogen

3.2 Guldkompassen

I boken *Guldkompassen* så kretsar historien runt en tjej som heter Lyra. Likheter med *Uprooted* är att mycket av handlingen kretsar kring magi och det oupptäckta.

Handlingen utspelar sig i ett parallellt universum i något som skulle kunna vara vårt 1920-tal. Vi följer Lyra, en föräldralös flicka som ger sig ut på ett äventyr i norr för att rädda sin bästa vän.

Lyra

Lyra är mest lik Agnieszka när det kommer till hennes bestämdhet och en förmåga att inte följa det som andra säger till henne att göra. Lyra är lite yngre dock och lite mer lekfull än Agnieszka. Världen som *Uprooted* utspelar sig i är också ganska mycket mörkare och det kommer att återspeglas i alla ledmotiv, även Agnieszkas.

Iorek Byrnison

Iorek är en pansarbjörn som hjälper Lyra på vägen att rädda hennes vän. Han har blivit bannlyst från sitt kungarike och kämpar för att få tillbaka sin värdighet och tron. Iorek är väldigt godhjärtad men ändå kraftfull och jag valde att ha med honom för att han påminde mig om Sarkan.

Mrs Coulter

Mrs Coulter är en vacker kvinna som tar hand om Lyra fram tills det att Lyra förstår att Mrs Coulter inte alls vill henne väl. Vi förstår då att Mrs Coulter är bokens skurk då hon

är den som kidnappar alla barn och experimenterar på dem. Jag tog med henne i mitt arbete då hon är den perfekta skurken för mig. Vacker på utsidan men rутten inombords.

Lord Asriel

Lyras farbror som även är upptäckare och vetenskapsman. Lyra tror hela tiden att Asriel är i fara och försöker varna honom att någon är efter honom men allt går inte riktigt som Lyra hade tänkt. Lord Asriel är en kall och hård människa som inte tänker på så många förutom sig själv och hans mål. Några av personlighetsdragen kan liknas med Sarkan.

Serafina Pekkala

Detta var den karaktären som var svårast att få grepp om eftersom hon inte är med så mycket i boken men då hon är en häxa så kände jag att det absolut är relevant att analysera hennes ledmotiv och tema till Agnieszkas ledmotiv.

3.2.1 Låtanalys

”Lyra, Roger & Billy” speglar deras vänskap och lättsamheten i deras liv i början av boken. Det är tydligt att det ska låta äventyrligt och lite nyfiket, precis så som Lyra är i början. Det är oskuldsfullt och vänligt. Har kanske inte jättemycket kopplingar till *Uprooted*, det är i så fall om det kommer in i Kasias sista del. Instrument: sordinerad trumpet, xylofon av något slag, mycket träblåsinstrument som kör korta snabba slingor, virveltrumma och större trummor som gör det mer äventyrligt, klockspel och trianglar blir väldigt lättsamt, stråk som utfyllnad. I melodin är det mycket uppåt- och nergångar, små intervall och mycket rörelse hela tiden uppåt och neråt.

”The Golden Compass” har samma melodi som ”Dust” men är mer utvecklad och längre. Magin känns i det här ledmotivet. Man hör även äventyret som Lyra ska ge sig ut på och farorna som hon ska möta på vägen. Det hörs även en romantisk del i slutet. I början av låten känns Sarkan närvaro, hans mer kraftfulla magi. Som sagt, slutet är kärleken till vännerna som hon får under resans gång.

”Mrs Coulter” berättar om de olika synerna vi får av henne. Musiken för fram många karaktärsdrag under 5 minuter. Vi får först höra hennes fasad som är mjuk och vacker med mjukt stråk och ett piano som spelar melodin. Sedan kommer klockspel och en harpa in och förstärker det fina och vackra som Mrs Coulter är på utsidan. Samma

melodislinga används i ”Sky Ferry” när hon anländer till staden. I ”Sky Ferry” är det mer liv i den och snällare på något sätt men i ”Mrs Coulter” så går det från det vackra till riktigt mörkt riktigt snabbt. I slutet kommer en del som t.o.m. får mig att hoppa till av rädsla. Då får man reda på att hon inte är så snäll som hon verkar. Jag kopplar ”Mrs Coulter” mest till Skogen men det vackra kan få komma in i Kasias tema.

”Serafina Pekkala” kan liknas till Agge då hon också är häxa. Jag bortser ifrån de orientaliska inslagen i ledmotivet för det passar inte in i *Uprooted*. Det avskalade är precis så jag har tänkt för Agnieszka, hon är rätt enkel som person. Jag tycker att harpan gör att det känns magiskt men jag vet inte hur bra det passar till *Uprooted*, det är värt att undersöka. Jag märker att ett återkommande tema är att ha en matta av stråk eller kör och sedan ha ett ensamt melodiinstrument, ofta träblås i form av oboe eller engelskt horn. Det är mycket slagverk också, trianglar, klockspel eller någon sorts xylofon. Det ska jag definitivt ta med till Agnieszka så att det blir mer mystiskt och levande.

”Dust”. Våldigt beskrivande av magin som finns i alethiometern (en magisk kompass). Tror inte att jag hittar något som beskriver Agnieszka och hennes magi bättre. Instrumentvalen är klockrena, låter som någon form av klockspel som sedan dubbas med harpa. Förutom melodin så ligger mest mattan av stråk och pumpar nere i botten.

”Iorek Byrnison” har mest likheter med Sarkan. Hans envishet och styrka kommer fram i Iorek men även den dolda möjligheten att älska någon till fullo. Det som Lyra och Iorek har är en vacker vänskap som jag kan se spår av mellan Agnieszka och Sarkan också. I Ioreks ledmotiv hör man även hans kamp mot sig själv och hans styrka. Eftersom Iorek egentligen är en prins så hör man också det pampiga som är regalt. Det har kanske inte Sarkan men han är nästan kunglig som trollkarl då han är den bästa av de bästa. Kören i ledmotivet bidrar till det stolta och starka i Iorek.

”Lord Asriel” tar jag med mest för att få mer liv till Sarkan. Det i början är inte relevant utan det börjar först runt 0:25. ”Lord Asriel” får spegla Sarkans mörka och mysteriösa sida.

Det känns som om *Guldkompassen* inte är riktigt rätt att falla tillbaka på när det kommer till scenerier och platsmusik då *Uprooted* är i en annan värld och tid.

Guldkompassen är mycket modernare och jag tror att *Sagan om Ringen* kommer få ha största inverkan på soundet och stämningen då det är den boken som är mörkast och mest lik till natur och omgivning.

För en ingående analys om *Guldkompassen*, se Bilaga A

3.3 Sagan om Ringen

Som jag nämnde tidigare så är *Sagan om Ringen* mest med för att sätta stämningen på mina ledmotiv med instrumentering och fraseringar. Det finns många utmärkande karaktärer i boken men eftersom jag hade sett alla spår titlarna från soundtracket innan jag började läsa så visste jag att ledmotiven inte är karaktärsbaserade utan de handlar mer om händelser eller om en specifik grupp. T.ex. hobbitar, brödrskapet eller svarta ryttarna. Även ringen har ett eget tema men inga av de här är utmärkta med namn. Därför var det lite svårare att få en klar bild över vilken musik som tillhörde vilken händelse eller person.

3.3.1 Låtanalys

Det är stämningen som jag ska ta ut mest från *Sagan om Ringen* då jag tror att melodierna som används i *Guldkompassen* passar bättre till det jag ska göra. Eftersom det är helheten som jag analyserar så har jag inte gjort en fullständig analys per låt utan har skrivit ner det som stack ut som något som skulle passa mina karaktärer från *Uprooted*.

Jag kunde ta bort rätt många spår som inte var relevanta till mina karaktärer så som hobbitemat och det klassiska ledmotivet till brödrskapet. De stämningarna i de låtarna har inga kopplingar till mina karaktärer enligt mig. Jag vill istället fokusera på de mörkare och mer allvarliga ledmotiven och dem hittar jag i ”The Black Rider”, ”Knife in the Dark”, ”Shadow of the Past”, ”Flight to the Ford” och ”Bridge of Khazad Dum”. I de låtarna kom det fram ledmotiv till Ringen, de svarta ryttarna och Saruman vilka jag då kan koppla till Sarkans mörka sida och Skogen.

Sättet de använder körer i hela soundtracket är svårt för mig att återskapa och därför är jag tvungen att räkna bort det till viss del. I ”Knife in the Dark” kommer orcherna och

Isengards tema för första gången vilket är bra till Skogen. Ringen har ett eget tema som jag inte har tänkt på innan. Det kan vara betydelsen för ondskan som även finns i Skogen. Det temat hör man först i "Shadow of the past". Det är riktigt mörkt och allvarligt och jag tror det kan passa temat för Skogen.

I "Council of Elrond" så får vi ett äkta kärlekstema med text. Det är den komplicerade kärleken mellan Arwen och Aragorn som vi hör. Det vackra i världen kommer fram i den låten, skulle definitivt passa till det kärlekstemat som jag ska skriva. I "Bridge of Khazad Dum" får vi både sista fajten på bron med Gandalf men även när han faller och sorgen efter det.

För en ingående analys om *Sagan om Ringen* "Bridge of Khazad Dum", se Bilaga A

4 Eget komponerande

4.1 Ledmotiven

Agnieszkas resa i boken gör henne till en helt annan person och det är den förvandlingen jag har försökt att återskapa. Hon går från att vara den där blyga och klumpiga tjejen till att bli en stark självständig kvinna med extremt kraftfulla magiska krafter. Då hennes utveckling nästan bara beror på hennes kontakt med magin så var det magin jag ville få fram först. Jag inspirerades mycket av "Dust" från *Guldkompassen* när jag skrev melodin då "Dust" är ett mycket bra exempel på hur magi kan låta. I andra delen så kommer hennes styrka fram och även den oron hon känner inför striden med Skogen och hur hon själv ska handskas med att ta mer ansvar i landet. Sista delen ska låta mer kärleksfull men ändå med lite tveksamhet i bakhuvudet. Agnieszkas kärlek till Sarkan är så ny och ostabil så det tar ett tag innan hon får grepp om sina känslor. Det tvivlet ska komma fram i del III.

Sarkan är en komplicerad person och det ska komma fram i musiken tillsammans med hans utveckling mot att bli en mer öppen människa som släpper in personer på djupet. I första delen hör vi hans kraft och kyla som trollkarl men även hans värme som finns bakom hans fasad. Det skulle inte bli för pampigt då Sarkan inte ser sig själv som något speciellt utan det är istället hans enkelhet som kommer fram i musiken. Det blir även några komiska inslag då han är väldigt svår att roa och den stelheten som uppstår blir då

komisk. I andra delen är det kampen mot klockan vi hör när Sarkan måste kämpa för sitt liv. Skogen försöker få tag i honom och han försöker i sista stund fly från dess grepp. Det är främst stressen att vara på flykt som ska komma fram i ledmotivet. Den tredje delen är den som sticker ut lite från de andra ledmotiven. Det ska vara ett kärleksfullt tema där Sarkans insida ska komma fram mest. Det görs med hjälp av instrumentering och melodi. Sarkan har svårt för att beskriva känslor med ord och då gör han det istället med sin magi. Del III ska vara ett exempel på det.

Kasia jobbar för att bli mer självständig plus att få folket att förstå att hon inte är den där sköra och ömtåliga tjejen som de tror. Hennes resa är den som jag tycker är mest spännande och var därför viktig att få ner på rätt sätt. Det var då viktigt att få fram båda hennes sidor redan i den första delen; den vackra och den motsträviga. Hennes kamp fortsätter sedan i del II där vi också får en förklaring varför hon blir modigare och mer bestämd efter den händelsen. Sedan i del III får vi höra de två olika sidorna av Kasias och Agnieszkas vänskap; den glada och lyckliga plus den som är präglad av avundsjuka. Det var viktigt att få fram de två olika sidorna med två delar i ledmotivet då det lätt hade blivit svårtolkat om de båda sidorna skulle beskrivas i en och samma del.

Skogen är ju väldigt spännande då det inte är en person utan det är ett levande ting. Då får musiken helt enkelt följa med i det som personerna utifrån säger om platsen och vad som händer om man går in i Skogen eller kommer i kontakt med den. I mina ledmotiv får man följa med på en resa genom skogen; utkanten, mitt i mörkret och när man kommer till en något vackrare glänta. Det som blev mest olikt från de andra ledmotiven var del III. I del I och II så får vi höra den mörka och skrämmande delen av Skogen men när del III kommer så förändras det. Skogen har en mer komplicerad historia än vad vi först får reda på och del III ska då beskriva Skogens bakgrund och varför den blev så mörk och skrämmande. Vi får helt enkelt se den ljusa sidan av Skogen.

När jag slår ihop Agnieszkas del III med Sarkans så ska det bilda ett eget kärlekstema mella de två karaktärerna. Det temat ska föra fram deras olikheter som gör att de ofta bråkar men som också för de närmare varandra. Deras kärlekshistoria är förföljd av ondska och avundsjuka men också värme och tillit och därför ska det få speglas i deras kärlekstema genom den här ihopslagningen.

För en tydlig tabell över ledmotivens uppbyggnad, se Bilaga B

5 Agnieszka, Sarkan, Kasia och Skogen

5.1 Agnieszka I, II, III

5.1.1 Instrumentering

I Agnieszka I, II och III har jag gått in för det mer avskalade konceptet med en matta som lägger ackorden och sedan ett ensamt melodiinstrument. Detta för att symbolisera Agnieszkas enkelhet. I del I är det stråk plus orgel som lägger ackorden och sedan ett glockenspiel dubbat med en bell-synth som spelar melodin. Melodiinstrumenten återkommer i del III vilket även den svepande ping-pong synthen gör. Den adderade jag mot slutet då jag kände att det blev lite för stillastående och jag lyssnade då på ”The Golden Compass” och hörde hur de använder olika ”space”-ljud för att få mer liv i musiken. Eftersom jag visste att jag skulle sammanföra Agnieszkas och Sarkans del III så ville jag ha ackordinstrument som representerade var och en. Till Agnieszka blev det då träblås i form av flöjt och oboe och sedan orgel som låg i botten. Jag ville ha instrument som fick fram hennes relation till naturen och då blev det träblås. Till del II så skulle mörkret fram och då tänkte jag genast på bleckblås och högt stråk. För att få till en kämpande känsla så ligger det även trummor och pumpar genom hela låten.

5.1.2 Melodik

Det var inte helt lätt att få ut en melodi till Agnieszka som skulle passa till alla tre delar. Därför valde jag att korta av huvuddelens melodi och sedan återanvända början på del I. Så i del II och III hör vi att endast de fyra första tonerna från del I återanvänds. Sedan tog jag mig friheten att utveckla melodin efter den ackordföljden jag hade samt efter temats huvudkänsla.

5.1.3 Rytmm

Det var viktigt för mig att ha en tydlig rytm i alla mina delar. Det var lättast i del II då jag hade trummorna som låg med hela tiden och förstärkte den kämpande känslan. Då blir det lättare att få en rak och pulserande rytm. Det var svårare i del I eftersom den är så tom. Jag har gjort så att melodin är väldigt rak med vilje just för att peka ut en tydlig rytm. Det blir även lättare när cello kommer in efter halva och spelar åttondelar. I sista

delen så är melodin mer levande men eftersom nästan hela melodin spelar raka åttondelar så blir det en väldigt stabil känsla även här.

5.2 Sarkan I, II, III

5.2.1 Instrumentering

Sarkan har fått två instrument som utmärker honom och det är en mörk och ganska dov bell plus sordinerad trumpet. De instrumenten ska spegla hans återhållsamma stil plus den friare delen av honom som kommer fram i slutet av boken. I del I så paras de tidigare nämnda instrumenten ihop med en marscherande virvel, pizzicato stråk, piano och harpa för att göra det lite mer komiskt och att driva med Sarkan för att han är så spänd. I del II får man först höra något som ska likna hjärtslag. Sedan kommer det stressande slagverket in för att få mer fart på det hela och för att stressa upp lyssnaren. I sista delen är det endast legatostråk och en sordinerad trumpet för att visa hur avskalad Sarkan kan vara inför Agnieszka efter allt som har hänt.

5.2.2 Melodik

Melodin är hämtad från ”Iorek Byrnison” som är en stark och stolt pansarbjörn och det var just det stolta jag ville få fram till Sarkan. I första delen är det en mörk bell dubbad med piano och harpa som spelar melodin. Den är uppdelad i två delar, en allvarigare del och en gladare del. Detta gjorde jag för att spegla Sarkans båda sidor. När vi går vidare till del II och III så är det endast de tre första tonerna som återanvänds. I del II är det en piccoloflöjt som spelar en repeterad version av melodin i klimaxet runt 1:33 i del II. Melodin utvecklas sedan till del III där det är en sordinerad trumpet som spelar melodin. De tre tonerna är tillbaka och upprepas på flera ställen men resten är baserat på min referenslåt från *Sagan om Ringen* ”The Council of Elrond”.

5.2.3 Rytmm

Del I och del III är långsammare och mer följsamma med varandra medan del II är tänkt att vara snabbare och mer flängig. Det blir ändå lite olika känsla på del I och III då den första är tänkt att vara mer staccato och den sista mer legato och känns då också långsammare.

5.3 Kasia I, II, III

5.3.1 Instrumentering

I *Guldkompassen* så är det harpa som håller ihop alla låtar genom soundtracket. Då jag inte kände för harpa i början av min process så valde jag att byta ut harpan mot piano istället för att få liknande känsla. I Kasia I och II så är pianot med som motor och tar låten framåt. Eftersom Kasia har så många personligheter så blir det mycket olika instrument och uppsättningar. I del I och II så är det stråket som är ledande ackordinstrument. I del II så är även cello melodiiinstrument. För att få med det mer allvarliga i Kasias situation i del II så har bleckblåset en jagande funktion tillsammans med trummorna. Det är det som bygger på mest på crescendo.

5.3.2 Melodik

Den här melodin är den som ändrar form mest av mina fyra låtar. Jag ville få med de små intervallen för att vandra snabbt uppåt och neråt. I del I så är det ett engelskt horn som spelar melodin och det bidrar till det vackra i Kasias personlighet och utseende. I del II är det istället en cello som spelar melodin. Det är exakt samma melodi bara att den har blivit uppdelad för att sätta en allvarligare ton och ha mer kraft. I sista delen så har melodin ändrat sig lite mer och det var för att det skulle passa bättre i tretakt för att få rätt gung på det. Här spelas melodin först av en tvärflöjt och glockenspiel för att sedan spelas av hela orkestern. Sedan går det in i del IIb och då spelas det istället av ett piano.

5.3.3 Rytmm

Till Kasia ville jag verkligen få till dynamiken med hjälp av tempo och rytm och valde då det mer långsamma i början för att lättare kunna bygga vidare på det. I del II ökar tempot och det blir en stadigare puls med trumman som ligger och maler på genom hela låten. Dynamiken i del II försökte jag få till med hjälp av långa crescendon för att öka spänningen. I sista delen har tempot höjts ännu mer för att likna en snabb vals så som min referenslåt är. Del IIb går inte ner i tempo men eftersom stråket spelar legato så blir känslan ändå att det går ner i dynamik och tempo.

5.4 Skogen I, II, III

5.4.1 Instrumentering

Det var rätt lätt att få fram obehag med en nerpitchad bell och sedan bygga upp mer obehag med tremolostråk och de höga fiolerna som spelar små sekunder. I del I fick jag även användning för en synth som ska likna leksaker som har gått sönder. Jag la till den endast för att stärka det äckliga och obehagliga i Skogen. Del II ska kännas som en jakt med hinder som flyger ut framför dig och för att få till jaktkänslan så spelar fagott och kontrabas en staccatoslinga i botten som skapar en motor framåt. Melodin spelas av en orgel som även lägger bastonerna. När mitt oväntade moment kommer in så är det piccolaflöjt ihop med stråk och trumpet som spelar det högsta och sedan kommer tuban, trombonen och orgeln in och attackerar efteråt. Sista delen är den som kanske är mest oväntad. Här kommer sorgen fram i form av en blockflöjt som spelar huvudmelodin och sedan kommer även Agnieszka in på ett hörn med hennes glockenspiel och bell. Om ni vill veta varför så får ni läsa boken.

5.4.2 Melodik

Den här melodin bli lite speciell då det ska fungera i det allra mörkaste tillståndet men även fungera i den sista delen som är lite ljusare. Därför valde jag att ha en melodi som vandrar neråt i tre toner för det kan man alltid lägga i längre toner och sedan att man istället byter ackord för att få en gladare och ljusare känsla. Melodin spelas i del I av en mörk bell, i del II av orgeln och i del III av glockenspiel plus en ljusare bell.

5.4.3 Rytmm

I Skogen så blir det en blandning av det långsamma och spända i del I och jagandet i del II. Det är lika långsamt i första som i sista delen fast på olika sätt. I del I ska jag få fram det ovetande och det som egentligen gömmer sig i mörkret och i sista delen är det hoppet och ljuset som ska komma igenom. Allting går i 4/4 så det kan hända att det blir lite för statiskt.

5.5 Love I

5.5.1 Sammanfattning

Kärlekstemat bygger på ett sammanförande av Agnieszka del III och Sarkan del III. Instrumentering, melodik och rytm är nästan identisk med ett undantag; sången. Att sjunga var aldrig med i planeringen men efter noga övervägning så valde jag att göra om Sarkans melodi till en melodi som gjorde sig bättre sjungandes. Därför förändrades melodin en aning från den ursprungliga som är med i Sarkan del III.

6 Diskussion

Att jobba med analysmaterial har varit både bra och dåligt för min del. Det är bra på så sätt att det bildas tydligare ramar som jag kan arbeta utifrån men på vissa ställen så kände jag mig lite fast då jag inte hade så mycket jag kunde variera med. Det syns tydligast i Agnieszkas del II där jag inte hittade något som speglade hennes styrka och kamp på något bra sätt. Det kan vara för att det inte finns så många starka kvinnor i *Sagan om Ringen* som jag baserade mestadelen av klimaxdelarna på. Jag har dock blivit hjälpt av mina analyser fler gånger än jag har hämmats av det. Melodierna är jag väldigt nöjd med och jag är väldigt glad att jag valde att arbeta med *Guldkompassen* som gav mig väldigt mycket inspiration till olika sorters melodier.

Det som har varit det svåraste med arbetet har varit att få till de pampiga bitarna när jag endast har haft tillgång till MIDI-instrument. MIDI-ljuden har inte varit de bästa och det har då tyvärr dragit ner kvaliteten på slutresultaten. Det blev lätt att jag fastnade på instrumentens ljud och fokuserade då inte på själva produktionen som helhet. Jag tycker själv att jag saknar pondus i de flesta del II då jag helt enkelt har svårast för att skriva intensiva kompositioner som fungerar i full orkester och som ändå har variation nog att vara intressanta genom hela produktionen. Det har också varit svårt att få mycket att hända på väldigt lite tid då jag har förhållit mig till 1 minut per låtdel. De långsamma delarna har delvis blivit för utdragna och de mer intensiva delarna har fallit platt för att det inte händer tillräckligt. Jag tror det hade hjälpt mig mer om jag hade gjort en mer ingående analys av *Sagan om Ringen* och exakt hur varje instrument används. Då tror jag att jag lättare hade kunnat applicera det på mina egna låtar.

Jag är mest nöjd med alla inledningar. Jag tycker att jag har fångat karaktärerna på ett bra sätt i de delarna eftersom melodierna är skapta efter den första delen och då kan det låta lite krystat i resten av musiken. Sedan kan jag inte undgå att säga att jag är väldigt nöjd med Agnieszka och Sarkans kärlekstema. Att det till sist blev sång är ett av de största lyften för om jag hade behållit blockflöjten som jag från början skulle ha så hade det inte alls blivit samma böljande känsla. Jag är även nöjd med mitt sätt att få fram nya melodier och hur jag gjorde om dem till varje ny ledmotivsdel. Det blev bäst i Kasia där huvudmelodin var nästan identisk genom alla tre delarna men med knep som tempo och tonlängd fick melodin nytt liv varje gång. Det jag kunde tagit med mig från Kasia var det att använda kortare fraser som melodi så man lättare kan känna igen melodin.

7 Avslutning

Hela arbetet har varit väldigt lärorikt för mig som inte är så bra på att leverera mycket material på kort tid. Jag tror att det har hjälpt mig väldigt mycket att jag hela tiden har kunnat ha musik och karaktärer att referera till och ta inspiration från. Mitt val av böcker tycker jag i efterhand var helt rätt. Det jag kunde gjort var att välja någon mer bok för att få ännu mer inspiration men eftersom det blev tidsbrist med bara två böcker så hade det antagligen blivit stressigare med en bok till. Jag är inte helt nöjd med mitt sätt att planera. Det blev alldeles för öppet i början med analyserna och då fick jag ingen jättebra start på låtskapandet. Det är något jag tar med mig till nästa gång jag ska göra ett större projekt. Att få jobba i fantasyvärlden i 10 veckor har varit helt underbart och jag gör gärna det fler gånger. Jag har fått lära känna karaktärerna till min favoritbok på ett helt annat sätt och jag är väldigt tacksam för det.

Referenser

Litteratur

Novik, Naomi, 2015, *Uprooted*, Pan Books Ltd

Pullman, Philip, 1998, *Den mörka materian. [1], Guldkompassen*, Legenda/Natur och kultur, Stockholm

Tolkien, J. R. R., 1954, *The lord of the rings. 1, The fellowship of the ring : being the first part of The lord of the rings*, Allen & Unwin, London

Fonogram

Desplat, Alexandre, 2007, *Golden Compass: Original Soundtrack*, New Line Records

Shore, Howard, 2001, *The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring (Original Motion Picture Soundtrack)*, New Line Productions

Bilagor

Bilaga A Ingående analys *Guldkompassen* och *Sagan om Ringen*

Titel: Lyra, Roger & Billy

Längd: 1:28

Instrument: Stråk, tvärflöjter, sordinerad trumpet, klarinett, marimba/xylofon, cymbal, harpa, trumpet, tuba, triangel

Tempo: 190–192 bpm

Taktart: 3/4

Register: Flöjterna är i det höga registret, melodin ligger rätt högt hela tiden även på xylofonen.

Intervall: Stora och små sekunder i huvudmelodin uppåt och neråt.

Tonalitet: Dur

Titel: The Golden Compass

Längd: 2:20

Instrument: Harpa, stråk, xylofon?, spaceljud i början, kyrkklocka, oboe, bleckblås, trombon, trumpet

Tempo: Skiftar i tempo från 6/8 i 165-170 till tretakt i 125 och tillbaka igen

Taktart: 6/8 och 3/4

Register: Låga registret tar kontrabasen med långa toner. Melodin skiftar mellan kyrkklockan och stråket och sedan till harpa och sen till bleckblåset med trumpet överst.

Sist är stråket igen. Ganska lågt i registret hos alla instrument.

Intervall: Första melodin, D G Bb Dner, kvint ters Ökvint. Kärlekstemat är sekunder och en ters.

Tonalitet: Rätt mörk genom hela men ändå inte moll. Sista delen är tydligast dur.

Titel: Mrs Coulter

Längd: 5:19

Instrument: Kasias del: flöjt, stråk, nåt plinkigt, harpa, träblås, gitarr kanske. Skogen: stråk, piano, kör,

Tempo: 93

Taktart: 4/4

Register: Det som utmärker sig är det ljusa stråket vid de mer intensiva delarna. De glada delarna är också rätt högt upp i registret. De mörka delarna är tvärtom.

Intervall: kvint fram och tillbaka Skogen. Kwart, sekunder till Kasia. Nedåtgående, Ab Db Eb F Gb F Eb F Eb Db Eb Db C Db.

Tonalitet: Grundidén är att det ska vara moll men det är några inslag av dur för att dölja det mörka. Hur jag ska fixa de mest extrema delarna kan man ju fråga sig men här finns ju ett gott exempel vid 3:45

Titel: Dust

Längd: 1:09

Instrument: Stråk, klockspel, harpa, perkussivt

Tempo: 90

Taktart: 4/4

Register: Mörkt stråk med melodin ovanpå. Instrumenten är så olika så det gör inget att klockorna ligger i ungefär samma register som stråket i början

Intervall: Samma som Golden Compass med lite variation. D G Bb Eb D

Tonalitet: Jag tolkar det som dur men ackorden är moll. Känslan är ändå dur

Titel: Serafina Pekkala

Längd: 1:49

Instrument: Stråk, harpa, triangel, trummor, klockspel, kör, trumpet

Tempo: 89

Taktart: 4/4

Register: Den stora trumman tar det registret längst ner, brett stråk. Plinkigt när triangeln och klockspelet kommer in. Höga registret.

Intervall: Hoppar kvinter och kvarter men ligger kvar i små och stora sekunder. Tex G C Eb Ab G

Tonalitet: Dur, känslan varierar men huvudsakligen dur

Titel: Iorek Byrnison

Längd: 5:27

Instrument: Flöjt, stråk, trummor, virvel, kör, tuba, bleckblås, trumpet(sordin), trombon, cymbaler, harpa

Tempo: Skiftar väldigt mycket i tempo, 95 i början, 155 i slutet i powerdelen

Taktart: 4/4, 2/4

Register: Brett register, trummor och stråk i botten i början men när bleckblåset kommer in så tar det över det mörka registret.

Intervall: D D# G D# D

Tonalitet: Moll men inte mörk utan mer dystert som växer till något positivt och starkt.

Titel: Lord Asriel

Längd: 2:08

Instrument: Stråk, bleckblås, triangel, harpa, flöjt, trumpet mycket, trummor, cymbaler, solo cello

Tempo: 87

Taktart: 4/4

Register: Mörkt och dystert, kontrast i mitten där jagandet kommer in

Intervall: stora och små sekunder och en sext i slutet av melodin. G# G F G# G G F B, G# G F G# G G F D

Tonalitet: Moll, man hör Asriels lömska sida. Lögnaktig

Titel: Bridge of Khazad Dum

Längd: 5:57

Instrument: Stråk, pampigt blås mest bleck, timpani, kör, cymbaler

Tempo: 83 till 65

Taktart: 4/4

Register: Mörkt register hela vägen förutom i slutet där det blir lite ljusare

Tonalitet: Moll men med durkänsla i vissa partier där det är mer hoppfullt

Bilaga B Tabeller för ledmotivens uppbyggnad

Här är mina tabeller där det står varifrån jag hämtar inspiration till varje låt. I varje tabell står det ledmotivets namn, vilken bok/karaktär som melodin, instrumenteringen, harmoniken och tempot är hämtat ifrån. Det ska stå med bokens namn, titeln på spåret ifrån soundtracket och var i spåret.

Jag har bilder för att inte behöva skriva ut vilket score jag har hämtat inspiration från hela tiden.

Guldkompassen:

Sagan om Ringen:

Agnieszka I	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Dust", "Serafina Pekkala"	Hela Dust, 0:54 Serafina
Melodi		"Dust"	0-0:20
Harmonik		"Serafina Pekkala"	0:54
Tempo		"Dust"	-

Agnieszka I ska spegla hennes magi och osäkerhet. Nyckelord är nyfiken, klumpig, motsträvig och kraftfull.

Agnieszka II	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Bridge of Khazad Dum"	1:25-2:06
Melodi		"Dust"	0-0:20
Harmonik		"Bridge of Khazad Dum"	1:25-2:06
Tempo		"Bridge of Khazad Dum"	1:25-2:06

Agnieszka II ska vara en bild av hennes kamp mot Skogen när hon försöker skada Skogen. Nyckelord är kamp, stress och kraftfull.

Agnieszka III	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Serafina Pekkala", "Dust"	Hela låtarna
Melodi		"Dust"	0-0:20
Harmonik		"The Council of Elrond"	0:27-2:12
Tempo		"The Council of Elrond"	0:27-2:12

Agnieszka III ska vara en bild av hennes kärlek till Sarkan. Nyckelord är kärlek, magi, envishet och värme.

Sarkan I	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Iorek Byrnison", "Lyra, Roger & Billy"	0-0:33, 3:00-3:30, 0-0:14
Melodi		"Iorek Byrnison"	0-0:33
Harmonik		"Iorek Byrnison"	0-0:33, 3:33-4:13
Tempo		"Iorek Byrnison"	-

Sarkan I ska spegla hans magi och envishet. Nyckelord är kall, temperament och ensam.

Sarkan II	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Lord Asriel"	0:45-1:10
Melodi		"Iorek Byrnison"	0-0:33
Harmonik		"Lord Asriel"	0:45-1:10
Tempo		"Lord Asriel"	0:45-1:10

Sarkan II ska vara en kamp mot klockan och Skogen. Nyckelord är väktare, ondska och stress.

Sarkan III	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Lyra, Roger & Billy", "The Council of Elrond"	0-0:14, 0:25-2:10
Melodi		"Iorek Byrnison"	0-0:33
Harmonik		"The Council of Elrond"	0:25-2:10
Tempo		"The Council of Elrond"	0:25-2:10

Sarkan III är hans kärlek till Agnieszka. Nyckelord är kärlek, värme, beskyddande och vackert.

Skogen I	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Mrs Coulter"	0-0:10, 1:23-1:48
Melodi		"Mrs Coulter"	0-0:15
Harmonik		"Mrs Coulter"	1:23-1:48
Tempo		"Mrs Coulter"	0-1:48

Skogen I ska introducera Skogens lömskhet. Nyckelord är mystik, dolt och mörkt.

Skogen II	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Shadow of the Past"	1:11-2:11
Melodi		"Mrs Coulter"	0-0:15
Harmonik		"Shadow of the Past"	1:11-2:11
Tempo		"Shadow of the Past"	1:11-2:11

Skogen II ska vara bilden av Skogen när den får försvara sig. Nyckelord är ondska, kamp och överväldigande.

Skogen III	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Bridge of Khazad Dum", "Mrs Coulter"	4:48-5:57, 0-0:15
Melodi		"Mrs Coulter"	0-0:15
Harmonik		"Bridge of Khazad Dum"	4:48-5:57
Tempo		"Bridge of Khazad Dum"	4:48-5:57

Skogen III är slutet på kampen med en ton av uppgivenhet. Nyckelord är sorg, lidande och accepterande.

Kasia I	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Mrs Coulter"	3:15-3:45
Melodi		"Mrs Coulter"	3:15-3:45
Harmonik		"Mrs Coulter"	3:15-3:45
Tempo		"Mrs Coulter"	3:15-3:45

Kasia I ska reflektera hennes skönhet och godhet. Nyckelord ljus, vacker och mjuk.

Kasia II	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Mrs Coulter", "Amon Hen"	3:15-3:45, 0-1:20
Melodi		"Mrs Coulter"	3:15-3:45
Harmonik		"Amon Hen"	0-1:20
Tempo		"Amon Hen"	0-1:20

Kasia II är hennes kamp mot Skogen när hon ska ta sig fri. Nyckelord är kämpa, bestämd och strid.

Kasia III	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"Lyra, Roger & Billy", "The Breaking of the Fellowship"	Hela, 0-0:20
Melodi		"Mrs Coulter"	3:15-3:45
Harmonik		"Lyra, Roger & Billy", "The Breaking of the Fellowship"	Hela, 0-0:20
Tempo		"Lyra, Roger & Billy"	Hela

Kasia III beskriver vänskapen mellan Kasia och Agnieszka på två olika sätt. Nyckelord är vänskap, lycka, avundsjuka och ljus.

A+S	Bok	Soundtrack	Tidsangivelse
Instrumentering		"The Council of Elrond", "Dust", "Lyra, Roger & Billy"	0:25-2:10, 0-0:20, Hela
Melodi		"Iorek Byrnison", "Dust"	0-0:33, 0-0:20
Harmonik		"The Council of Elrond"	0:25-2:10
Tempo		"The Council of Elrond"	0:25-2:10

A+S är kärlekstemat mellan Agnieszka och Sarkan. Nyckelord är kärlek, värme, längtan och envishet.